

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2023 | Week 37

Predikant: ds. M. van Kooten

Nunspeterweg 4

8075 AC Elspeet

Tel. 0577-491206

E-mail: m.vankooten@solcon.nl

Scriba: ouderling J. Fijan

Zichtweg 3

8075 CN Elspeet

Tel. 0577-491098

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Diensten

D.V. zondag 17 september

09.30 uur ds. M. van Kooten

15.00 uur ds. M. van Kooten

D.V. woensdag 20 september

19.30 uur ds. M. van Kooten (Bijbellezing)

Collecten

1. Diaconie

2. Kerk

3. Instandhouding predikantsplaats (Extra collecte)

Van harte aanbevolen

Kinderoppas

Lianne van Asselt-Huisman, Gerriëlle van de Steeg en

Marilynn van den Broek

Bijbellezing

Op D.V. woensdag 20 september hopen we weer verder te gaan met de bijbellezingen over de Galatenbrief. We lezen Galaten 2. Iedereen hartelijk welkom om 19.30 uur in de kerk.

Catechisaties

Op D.V. maandag 25 september en voor hen die op maandag niet kunnen vrijdag 29 september willen we weer beginnen met de catechisaties. Op maandag is dat van 18.30 tot 19.30 uur voor de 12-13 jarigen, van 19.30 tot 20.30 uur voor de 14-15 jarigen en van 20.30 tot 21.30 uur voor de 16+ers. Vrijdag van 19.00 tot 20.00 uur alle leeftijden. We rekenen op een trouwe opkomst.

Moedermorgens

Een berichtje aan alle mede-moeders! Het idee is ontstaan om in het komende seizoen een aantal moedermorgens te organiseren. Je kinderen opvoeden voor de Heere, een geweldig mooie en belangrijke taak, maar niet zo gemakkelijk... Het lijkt ons mooi om op een laagdrempelige manier samen meer te leren uit Gods woord, ervaringen uit te wisselen en elkaar te bemoedigen.

We willen elke bijeenkomst een hoofdstuk bespreken van het boekje 'Opvoedingsreis' deel 2. De eerste twee keer zal de auteur, Andrea van Hartingsveldt, orthopedagoog en de vrouw achter het platform 'Bijbels opvoeden', ons op weg helpen. Ben je van plan om mee te doen? Als je een berichtje stuurt naar 06-44137443 ontvang je alvast het boekje. Daar zijn geen kosten aan verbonden.

Welkom op woensdagmorgen 27 september! Inloop met koffie/thee vanaf 09.15 uur, we starten om 09.30

uur. Als je geen oppas hebt mogen de kleintjes gewoon mee. We proberen oppas te regelen.

De volgende moedermorgen staat gepland voor D.V. 15 november.

Hartelijke groet,

Annet van den Hardenberg en Annemiek Stelwagen
P.S. Zijn er misschien oma's of andere dames die bereid zijn de moedermorgens mede mogelijk te maken door een keertje op de kleintjes te passen in 't Kerkerf? Dat zou ontzettend fijn zijn! We hopen ook op aanmeldingen van u via 06-44137443.

Voor alle senioren en alleenstaanden in de gemeente

In september zal, als de Heere het geeft, het winterwerk weer van start gaan. Ook de seniorenmiddagen hopen we te houden.

Op D.V. dinsdag 26 september a.s. zal er een ouderenmiddag gehouden worden in het Kerkerf. Inloop vanaf half 3. Ontvangst met koffie of thee met iets lekkers erbij.

Op deze middag zal er iets verteld worden over ouderenzorg. Mw. C. de Visser, voormalig directeur van Oranjehof zal met ons nadenken over: Waar denken we dan aan? Ouder worden en zorg : wat is voor u belangrijk (blijven wonen in eigen huis / contact momenten etc.) Wat kan daarbij allemaal komen kijken? Wat is er mogelijk in ons dorp? Ook uw vragen doen er toe en proberen we te beantwoorden. Mogelijk kan ik vandaag daarin wat helpen Wat zijn uw vragen? Wat vindt u belangrijk voor de zorg, zeg het mij!

In de tweede helft van de middag zal iemand van het Venster in Nunspeet iets meer vertellen over de medische zorg en wat daarbij de mogelijkheden zijn.

Allen hartelijk uitgenodigd op een middag waarop ook de onderlinge ontmoeting en gezelligheid een plaats zal krijgen.

Met een hartelijke groet, de werkgroep seniorenmiddagen.

Oranjehofkoor

Op Deo Volente woensdag 20 september en 4 oktober hoopt het Oranjehofkoor weer te oefenen in de Ridderzaal om 15.30 uur. Houdt u van zingen? Kom ook! Met een hartelijke groet, C.A. van 't Noordende.

Oranjehof bestellijst

Via Oranjehofnieuws is in heel Elspeet een bestellijst voor de Zorgmarkt verspreid. De eerste bestellingen stromen al binnen. Heel fijn. Bestellen kan tot uiterlijk woensdag 20 september. Graag inleveren bij de receptie van Oranjehof of in de postbus doen of mailen

naar receptie@oranjehof.org. Ophalen op vrijdag 6 oktober tijdens de Zorgmarkt.

250-jarige psalmberijming (VIII)

Op Walcheren was het verzet het grootst tegen de berijming van 1773 en vooral de nieuwe manier van zingen. Weliswaar was Veere de eerste gemeente op Walcheren die het direct doorvoerde. Daar stond immers Jozua van Iperen die behoorde tot de samenstellers van de nieuwe berijming. In de andere plaatsen ging het veel moeizamer. Eerder zagen we dat men in Sint Laurens en Arnemuiden het enige tijd tegenhield maar op den duur bezweek onder de druk van hogere hand.

Walcheren was op zich al een verhaal apart in de kerkgeschiedenis. Kende men daar ook niet de zogenaamde vijf Walcherse artikelen die in 1693 werden opgesteld vanwege het toenemende verlichtingsdenken dat ook vanaf de kansel werd verkondigd? Bij het beroepingswerk werd door de classis Walcheren naast de ondertekening van de belijdenisgeschriften vereist van de predikanten dat ze de Walcherse artikelen ondertekenden. Die kwamen in het kort daarop neer dat men onomwonden beleed: 1. De verdorvenheid van de menselijke rede; 2 de aanbiddelijke drie-eenheid; 3. Rechtvaardiging door het geloof alleen; 4. Nadruk op de erfzonde; 5. Het bestaan van goede en kwade engelen. Hoewel daar in de belijdenisgeschriften uitgebreid van gerept wordt meende men hier toch nog de nadruk op te leggen omdat in de praktijk met de belijdenis de hand werd gelicht. Ook toen al... Overigens verhinderden de Staten van Zeeland in 1726 een al te ongenueanceerde toepassing, terwijl het bij het algemeen reglement in 1816 geheel te loor ging. Het tekent wel de voorzichtigheid omtrent vernieuwingen die men vaak als vernielingen zag in het kerkelijk leven.

In Westkapelle vooral verzette men zich met hand en tand tegen de nieuwe berijming en de korte zangtrant. Op 6 juli 1774 werd deze ingevoerd na een preek van ds. Tollé over Psalm 33:1b 'Lof betaamt de oprechten'. De gemeentezang werd geleid zonder orgel door Abraham Krijger die voorzanger en schoolmeester was. Terwijl hij de nieuwe rijm inzette, zongen de meeste gemeentelieden gewoon Datheen er door heen. In februari 1775 werd er een garnizoen soldaten uit Vlissingen gelegerd in Westkapelle omdat er groot verzet was tegen de verhoging van de dijkbelasting. De burgers van het stadje klaagden dat de overheid geld over de balk gooide met grootse maaltijden e.d. terwijl ze de kosten voor de dijk op het gewone volk verhaalden. Er was derhalve een gespannen

situatie ontstaan tussen overheid en bevolking. Dit escaleerde bij het opleggen van de nieuwe zangtrant door de stedelijke overheid. Op 17 maart 1776 werd op last van de hoge heren voor het eerst op de korte zangtrant gezongen onder leiding van meester Krijger. Het was destijds de gewoonte dat men bij het zingen en het gebed de hoed als man afzette maar vervolgens met de hoed op onder de prediking zat. Krijgsmen had zijn hoed al lang en breed op na het psalmgezing terwijl de aanhangers van de oude zangtrant nog volop bezig waren. Enkele baldadige jongens – meest dijkwerkers- schreeuwden zelfs de psalmen uit. De ambachtsheer van Westkapelle liet daarop afkondigen “Verbod van alle wanorde in het psalmgezing in de kerk, op eene poenaliteit, dat zij die zulks plegen, de inwoning in deze plaats voor eenigen tijd zullen ontzegd en dus gebannen worden.” In juni 1777 was het zover. Ene kleermaker Zacheus zou verbannen moeten worden. Omdat deze een vrouw en kinderen had die dan voor de armenzorg zouden komen kreeg hij permissie om in Westkapelle te blijven. De stadsraad vond dat kostenplaatje te groot. De uit Friesland afkomstige timmerman Leinse Burggraaf moest wel vertrekken. Blijkbaar had deze genoeg middelen om desondanks zijn vrouw in ballingschap te onderhouden. Hij vertrok naar het nabijgelegen Zoutelande waar Lourens Bosboom stond die de nieuwe berijming nog steeds niet liet zingen en waar nog geen problemen daaromtrent waren gerezen. Zolang de ballingschap duurde – te weten vijftien maanden- bracht zijn vrouw hem dagelijks eten op de grensscheiding van Westkapelle. Ook bezorgde zij elke zaterdag schoon ondergoed terwijl hij zijn vuile was teruggaf, eveneens op de grens. Dit alles wekte wrevel en ergernis bij met name de Westkapelse boeren. Er moest een einde komen aan deze situatie. De ballingschap moest worden opgeheven. Ze werden daarin geruggesteund door de predikant van Zoutelande en ds. Jac. Willemsen uit Middelburg. Ook de Meliskerker landbouwer Kornelis de Korte, die ook wel ‘de boerenprofeet’ werd genoemd kwam voor hem op. Tevens Lourens Ingelse een welgesteld landbouwer uit de regio Arnemuiden. Deze schreef ook nog een boekwerkje waarin hij zijn bekering optekende en zich op boude wijze richtte tegen de nieuwe psalmberijming. Hij ging daarin verder dan andere tegenstanders, zoals Theodorus van der Groe. Hij vergeleek de nieuwe berijming met het vreemde vuur van Nadab en Abihu. Gods volk leefde en stierf volgens hem met de berijmde psalmen van Datheen. Zoiets hoorde je niet van de nieuwe rijm. In plaats dat er iets hemels in is te vinden is het eerder duivels. En dan de nieuwe zangtrant...’het oude wilde

men niet meer, en het moest alles nieuw wezen’. De ‘uitverkorenen’ wilden geen oude palen terug zetten van hun godvruchtige voorvaderen. Aanhangers van de nieuwe zang noemde hij afgodendienaars.

In diezelfde tijd dat Burggraaf in ballingschap moest, speelde er nog een kwestie. In Vlissingen had het stadsbestuur een kapel toegezegd aan de Rooms Katholieken die tot op heden alleen in een schuilkerk samen mochten komen. Dit was vooral voor kooplui uit Duinkerken die allen Rooms Katholiek waren en vanwege de Frans-Engelse oorlog die toen gaande was geen handel konden drijven in hun eigen woonplaats. Vlissingen wilde hen tegemoet komen, hetwelk ook geld in het laatje zou brengen. Hiertegen kwam protest van protestantse zijde hetwelk met name het geval was bij degenen die ook voor de vrijlating van Burggraaf pleiten. Ze zagen in gedachten de brandstapels al weer roken. Zij wisten de komst van de Roomse kapel te voorkomen en hoopten nu ook succes te hebben met het verzoek om vrijheidstelling van Burggraaf. Kornelis de Korte ging naar de burgemeester van Westkapelle en hield hem voor dat de magistraat van Westkapelle Burggraaf in het ongeluk hadde gestort en dat ze in hem een kind des Heeren vervolgde zoals Achab dat vroeger met Elia deed. Ook een drietal dijkwerkers deden een verzoek waarbij ze gezegd zouden hebben: ‘Wij erkennen geen soevereiniteit maar vrijheid’. Inderdaad werd drie dagen later timmerman Burggraaf vrijgesproken. De Staten van Zeeland gingen zich er mee bemoeien. Zij meenden dat de vrijheid van Burggraaf was afgedwongen van de Westkapelse magistraat. Daarop werden door de prins van Oranje veertig ruiters en dertig voetvolk van de Zwitserse garde in Westkapelle gesitueerd terwijl de magistraat werd afgezet terwijl die van Veere het hef in handen kregen. De pleitbezorgers van Burggraafs vrijheid Kornelis de Korte alsmede Lourens Ingelse kregen een half jaar gevangenisstraf. Ook de drie Westkapellers kregen wegens grote brutaliteit jegens de overheid zware straffen nadat ze een half jaar in voorarrest hadden gezeten. Lourens Maartense Kaland werd gezeseld en voor 30 jaar uit Holland en Zeeland verbannen. Izak Verstraete werd eveneens gezeseld en voor levenslang verbannen. Willem Pieterse Lous werd te pronk gezet met een bord op de borst, waarop met grote letters geschreven stond: 'op-roermaker', daarna moest hij Zeeland ook verlaten. Zij vestigden zich in Staats-Vlaanderen, dat is het huidige Zeeuws Vlaanderen dat destijds niet onder de Staten van Zeeland maar de Staten van Holland viel. Ds. Bosboom van Zoutelande werd afgezet. Ook Leinse Burggraaf moest Westkapelle weer verlaten. Op

voorspraak van de prins van Oranje kwam hij in 1787 weer terug naar Westkapelle. Uiteindelijk kwam hij in 1797 weer achter slot en grendel. Inmiddels waren de Fransen heer en meester in ons land. Burggraaf werd tot tien jaar tuchthuis veroordeeld omdat hij zich publiek met de Oranjeklanten inliet.

Ook Klaas de Korte is later weer in de gevangenis beland. Dat was in 1795 toen de Fransen heer en meester werden in ons land. Hij had in de wandelgangen tegen iemand gezegd: "Spreek van geen regering. Wij hebben geen regering. En die alliantie met Frankrijk is een verdoemd stuk." Dit gesprek werd verraden door iemand die het hoorde. Hij belandde in de bajes van Middelburg. Daar werd hij in 1798 vanwege zijn correspondentie met Oranjeklanten in een donkere put gedaan, een plaats voor de zwaarste criminelen. Hij werd daar mishandeld. Op 13 januari 1798 vond de knecht van de cipier hem hangend aan een haak, geworpd met een koord van zijn hangmat. Zelfmoord werd voorgewend. Niemand die het geloofde. Zijn biograaf schreef: 'Als martelaar stierf hij in de vreze Gods.'

(Slot volgt D.V.)

Bij de diensten

Komende zondag hoop ik tweemaal in uw midden te zijn. 's Morgens willen we Psalm 92 lezen met het oog op de opening van het zogenaamde winterwerk. In de middagdienst gaan we verder met de behandeling van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Dit maal artikel 18 over de menswording van Christus. Gezegende diensten toegewenst.

Ter overdenking

Uit het boek 'Jezus onze bestemming' van Wilhelm Busch (1897-1966) geef ik het volgende citaat ter overdenking door:

In het Ruhrgebied stond iemand met veel verve te vertellen dat er geen God was. Het duurde twee uur. Met applaus werd er geluisterd. Toen stond er een ommekeer op die het woord vroeg. Ze zei: ik heb twee uur horen redeneren over ongeloof mag ik het nu vijf minuten doen over het geloof. Ik ben mijn man vroeg kwijtgeraakt door een ongeluk in de mijnen en bleef met drie kleine kinderen achter. De sociale voorzieningen waren ronduit slecht. Ik heb gezegd: Heere U moet een vader zijn voor mijn kinderen. Nooit ben ik iets te kort gekomen. Hij heeft Zijn Zoon gegeven en dat geeft mij ook moed om de dood die spoedig komt zonder verschrinking te gemoet te zien. Dat heeft God allemaal voor mij gedaan. En wat heeft het ongeloof voor u gedaan? De spreker klopte haar op de schouder en zei: Vrouwtje, we zullen uw geloof niet afnemen, Ze weerde hem af en zei: Ik wil antwoord op de vraag: Ik heb een vraag gesteld. Ik heb gezegd wat de Heere voor mij deed. Zegt u nu eens wat het ongeloof voor u deed? Grote verlegenheid was het resultaat.